

Bibliotēkas – reģionālās reformas karuselī

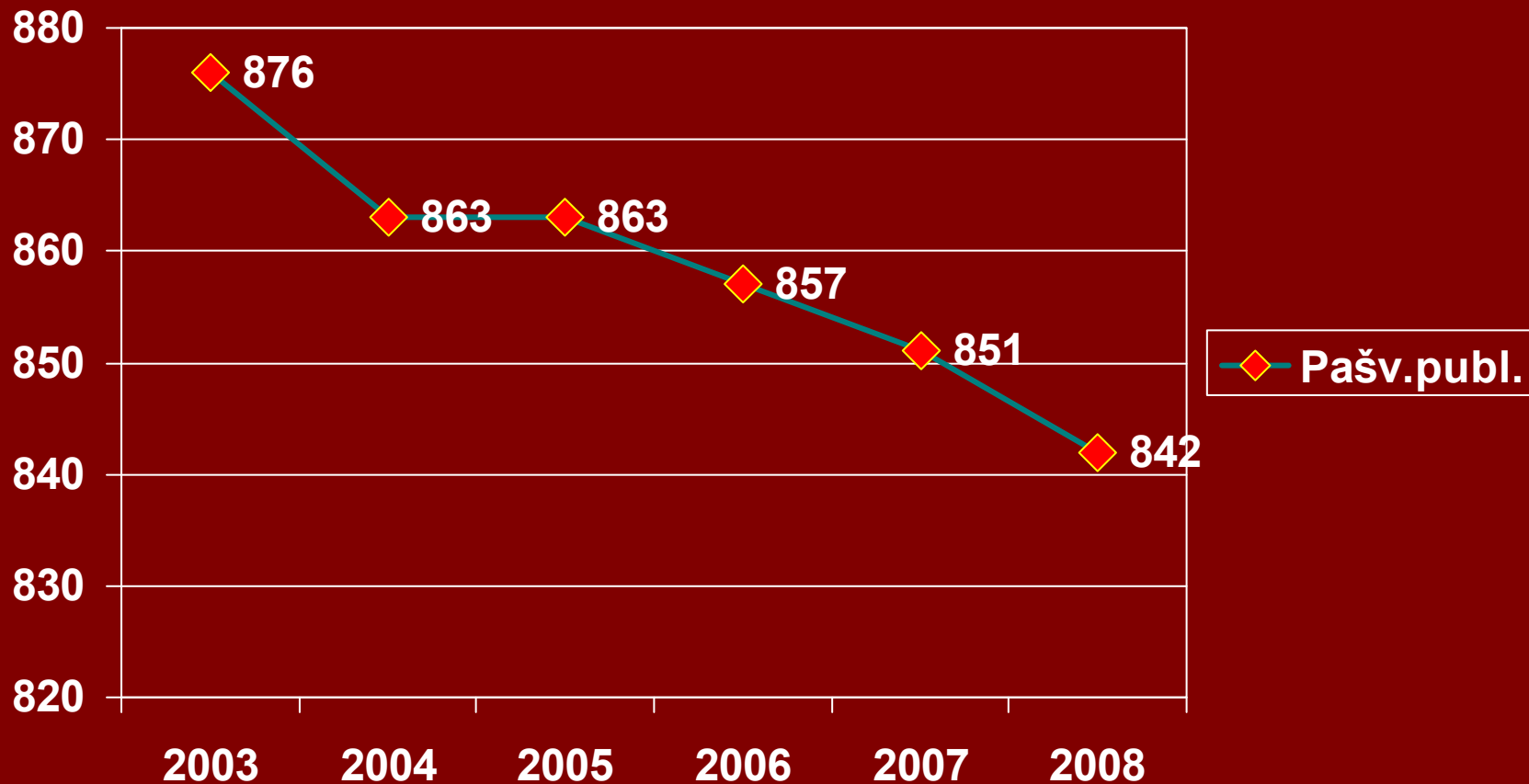
***LATVIJAS ZINĀTNISKO, SPECIĀLO UN PUBLISKO BIBLIOTĒKU
DIREKTORU 2009. GADA PAVASARA SANĀKSME***

2009.gada 6.-7.maijā Tukumā

Jānis Turlajs, Kultūras ministrijas Bibliotēku nodaļas vadītājs

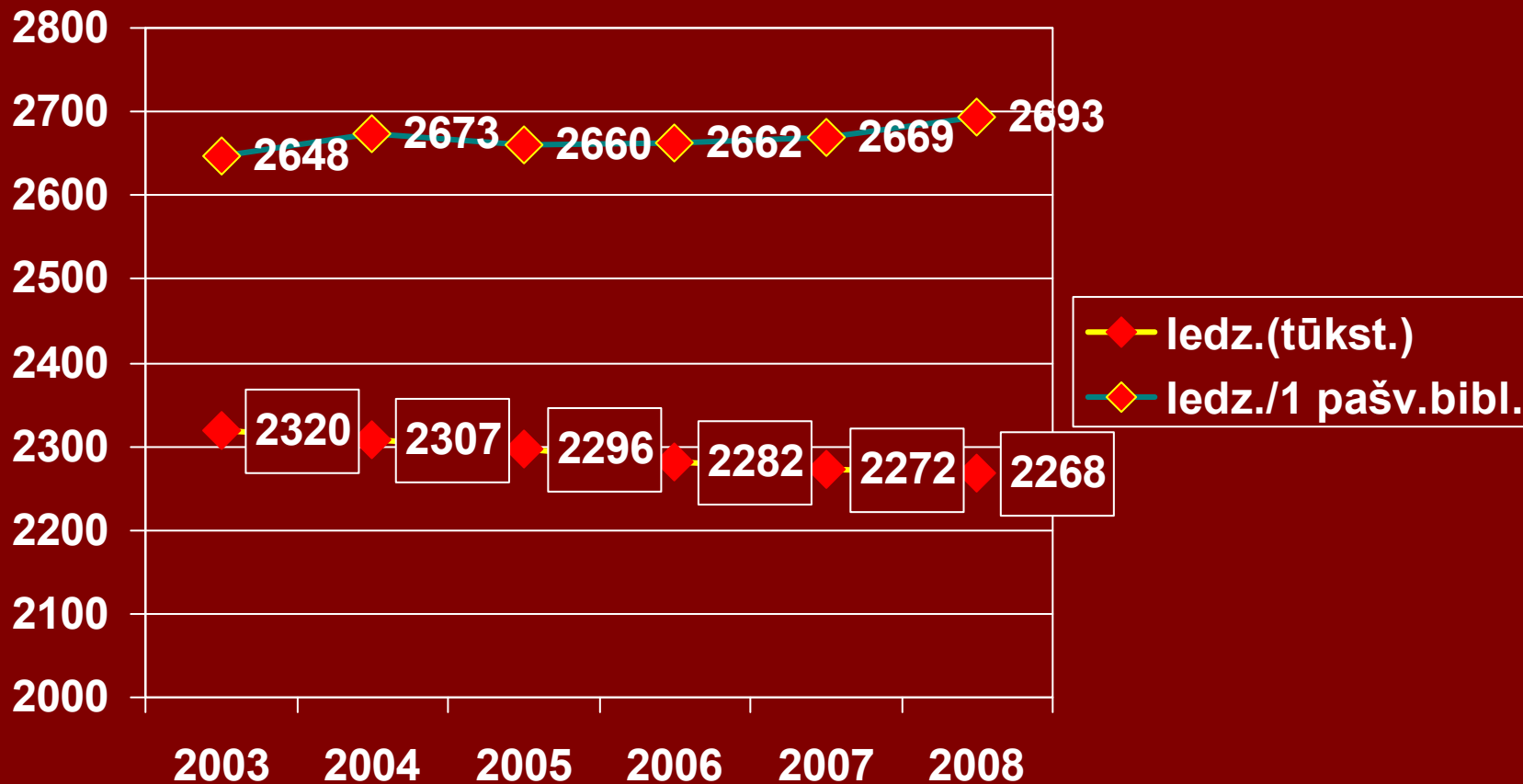
Latvijas pašvaldību publiskās bibliotēkas: 2003-2008

2008. Bibliotēku skaits: 550 pašvaldību teritorijās darbojas 842 pašvaldību publiskās bibliotēkas

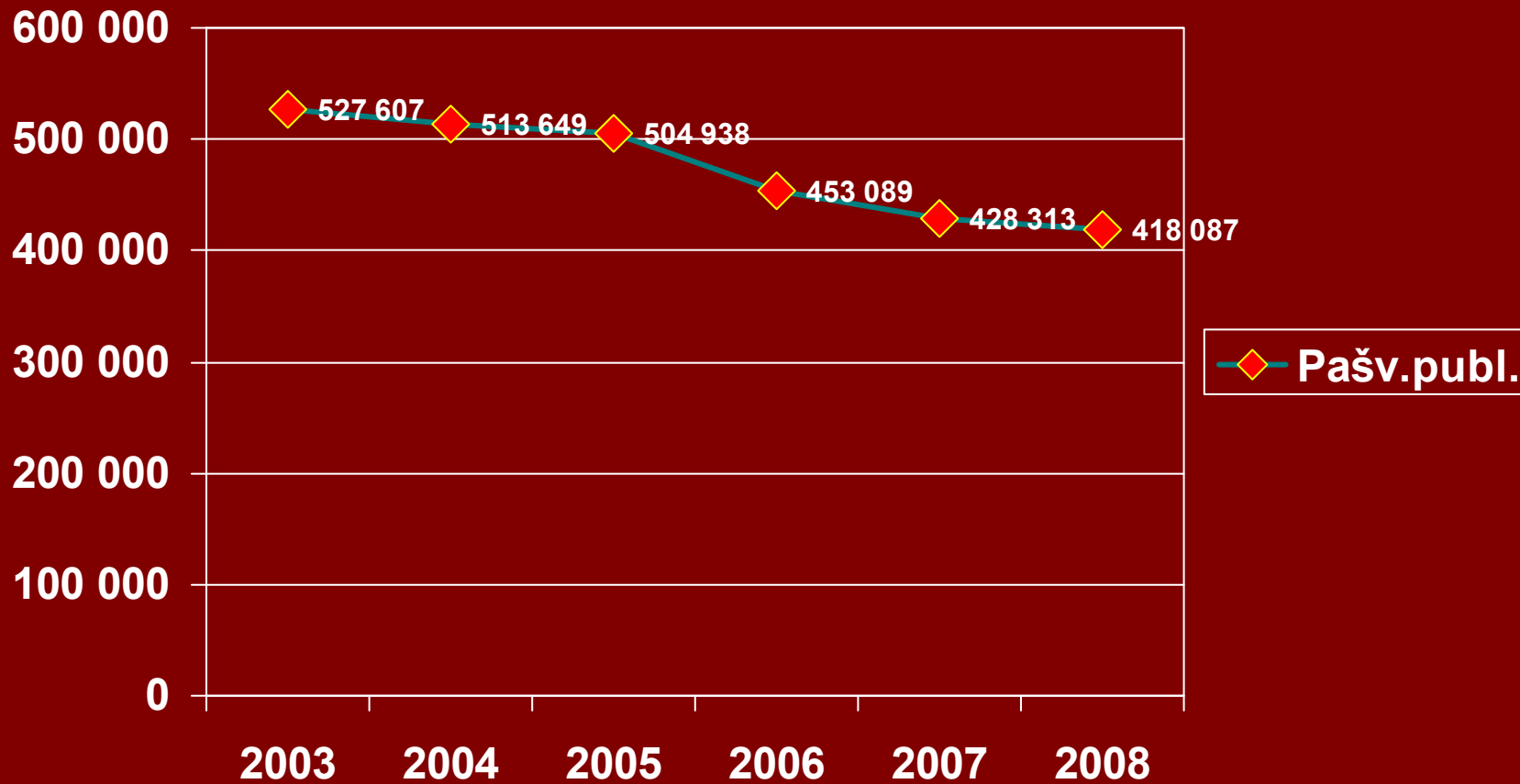
Latvijas iedzīvotāju skaits (tūkst.)

iedzīvotāju skaits vidēji uz 1 pašvaldības bibliotēku

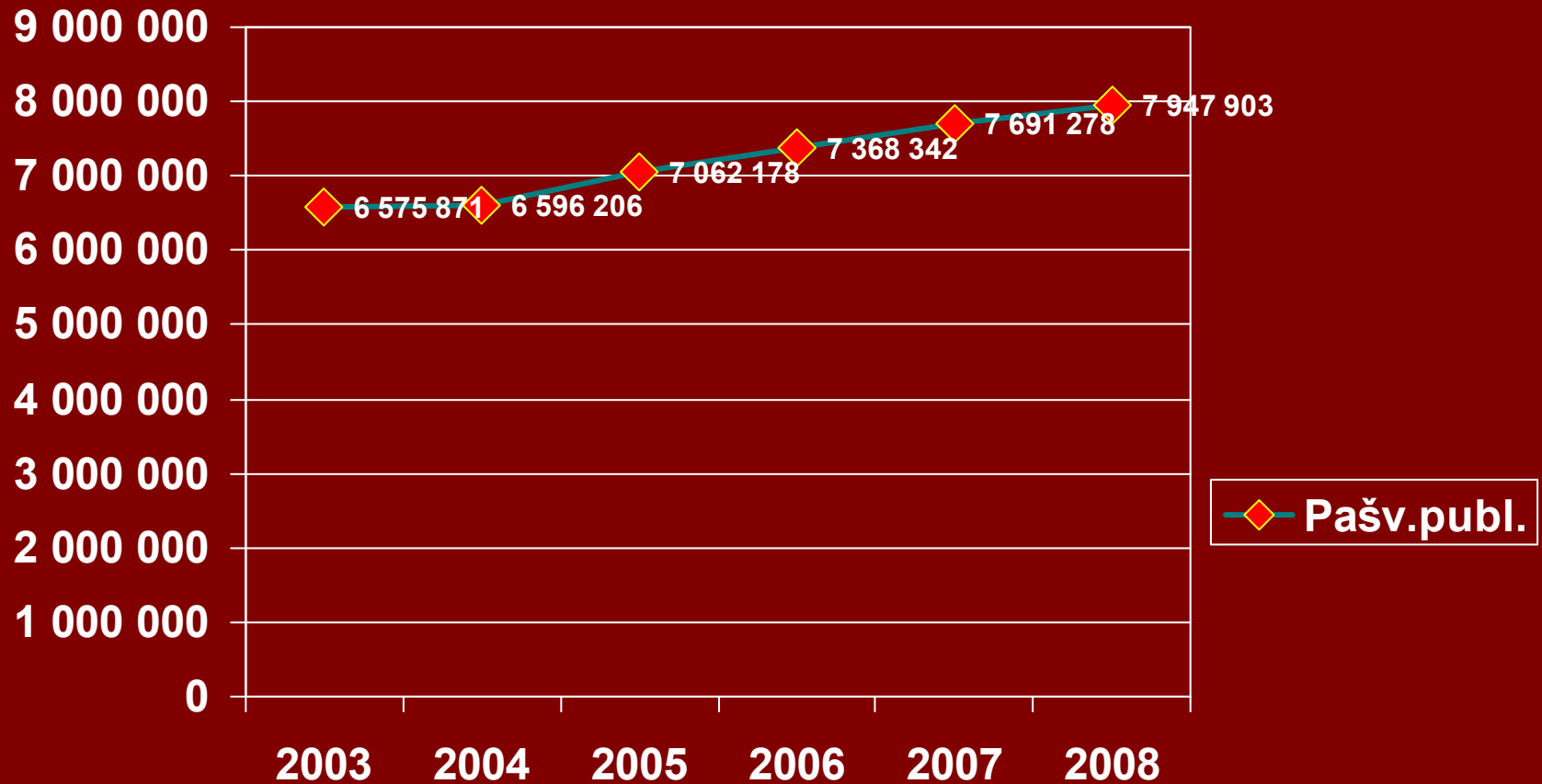

- Iedzīvotāju skaits uz 1 bibliotēku
 - Republikas pilsētās 14752
 - Rajonos 1514

Reģistrēto lasītāju skaits

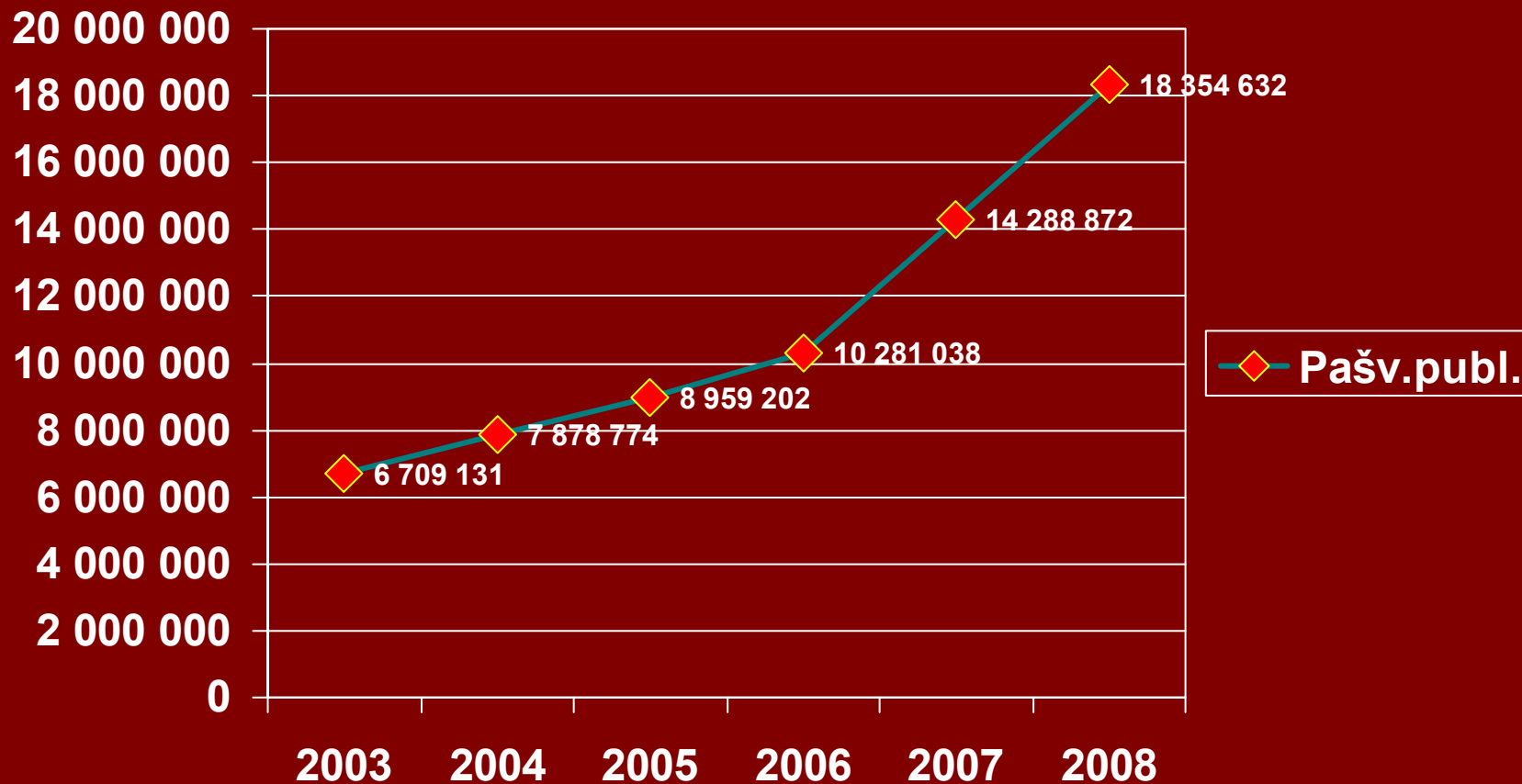

Apmeklējumu skaits (reizes)

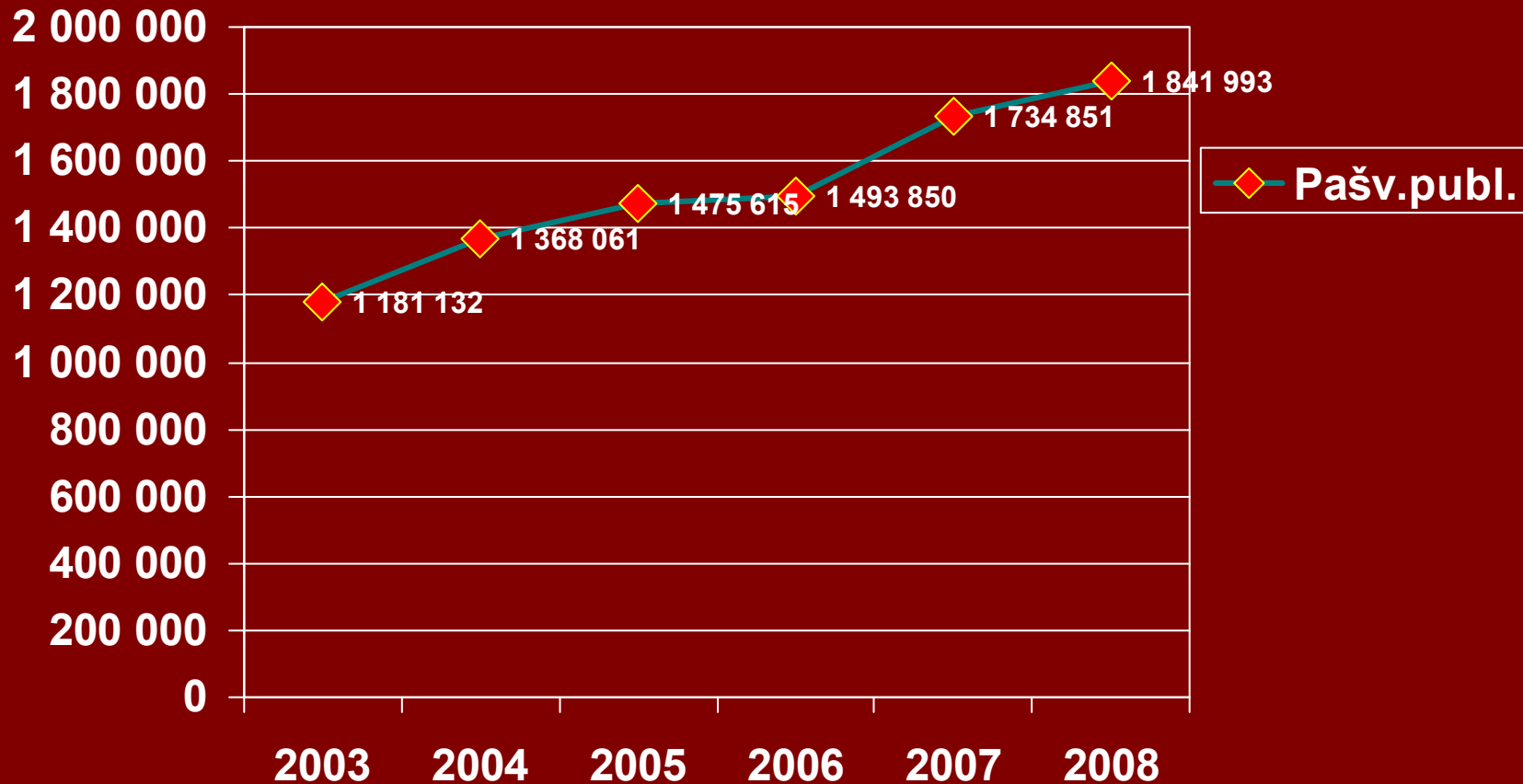

Bibliotēku finansiālā darbība

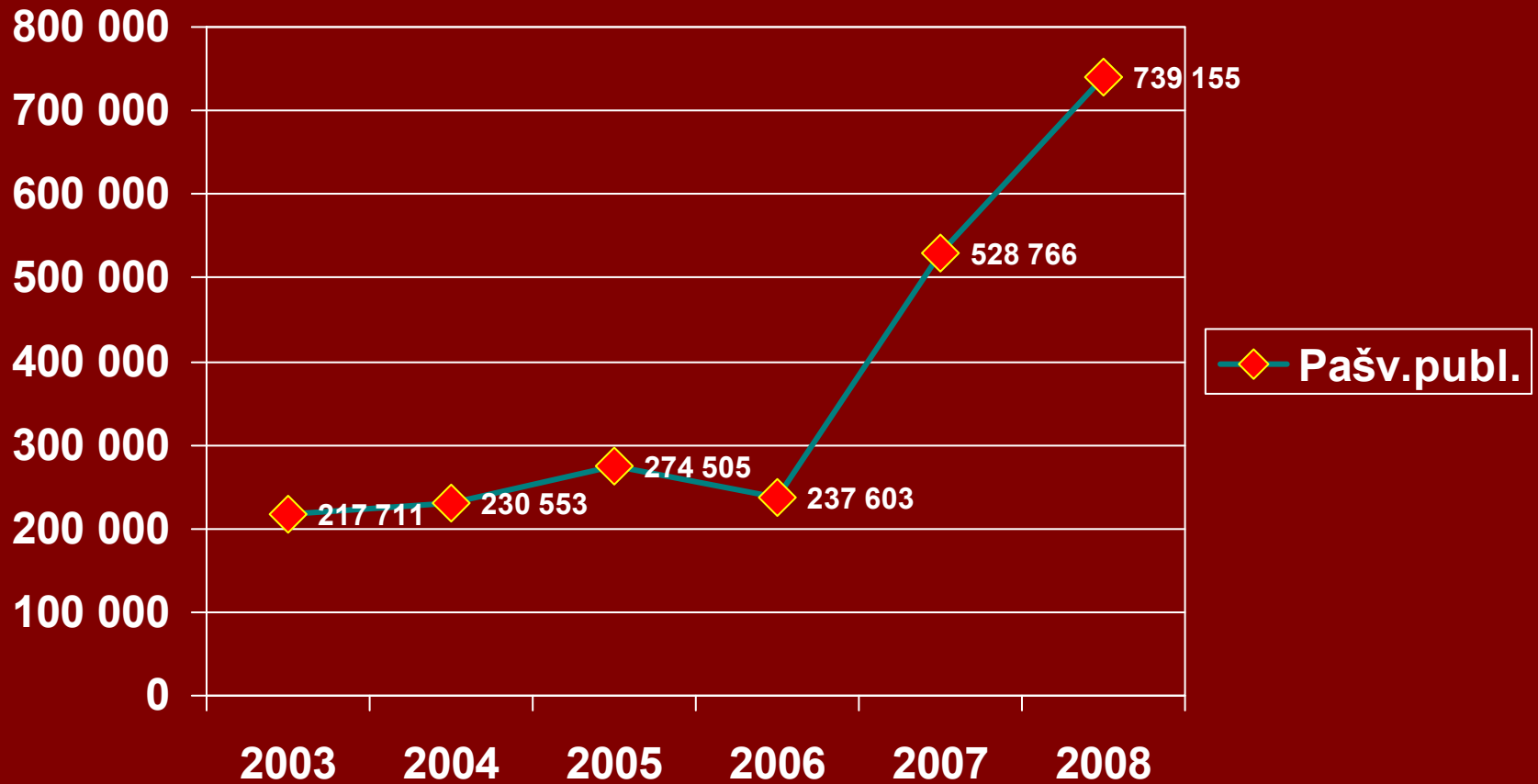
Kārtējie izdevumi (Ls)

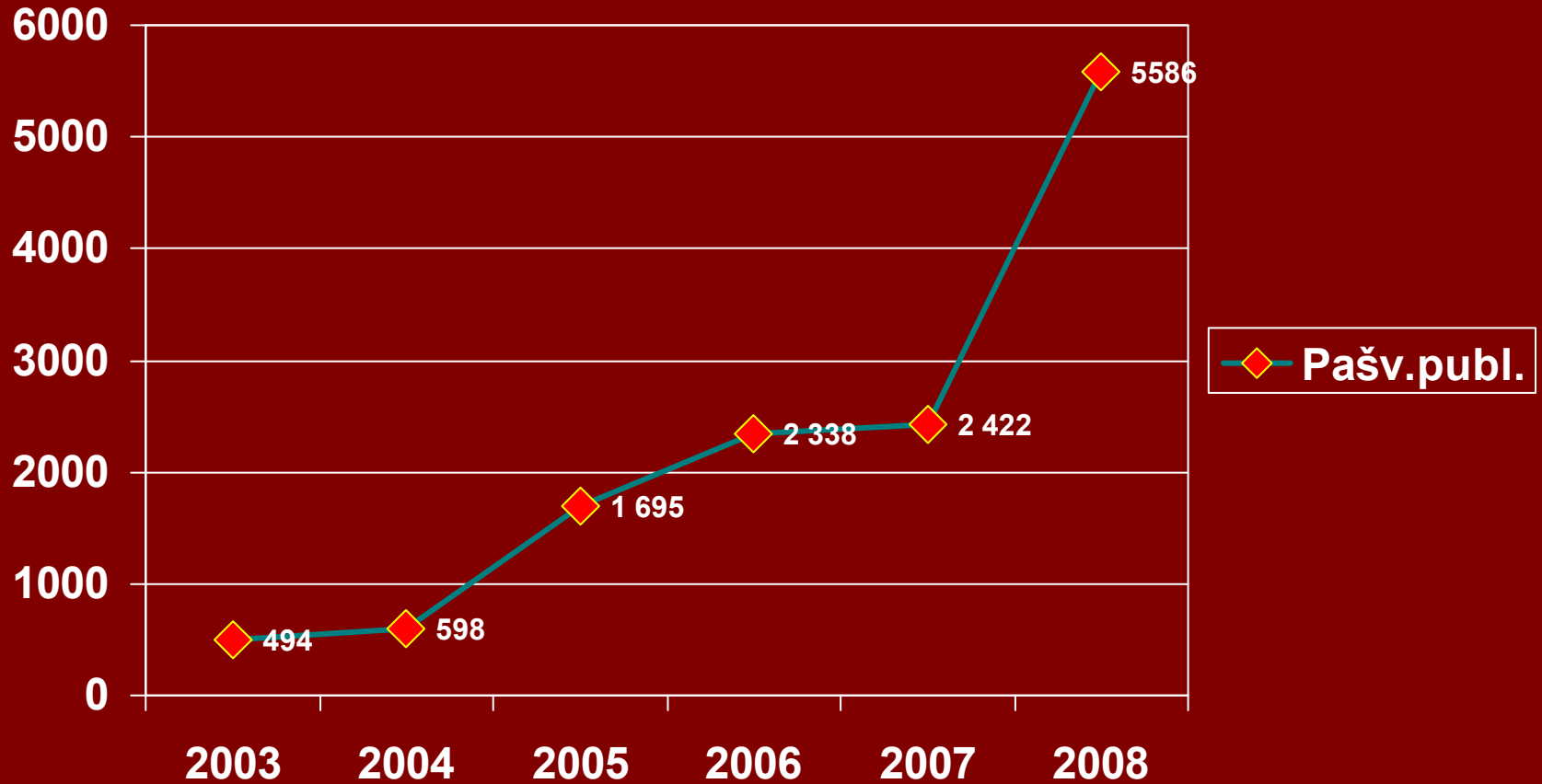
Bibliotēku finansiālā darbība t.sk. izdevumi krājumu komplektēšanai

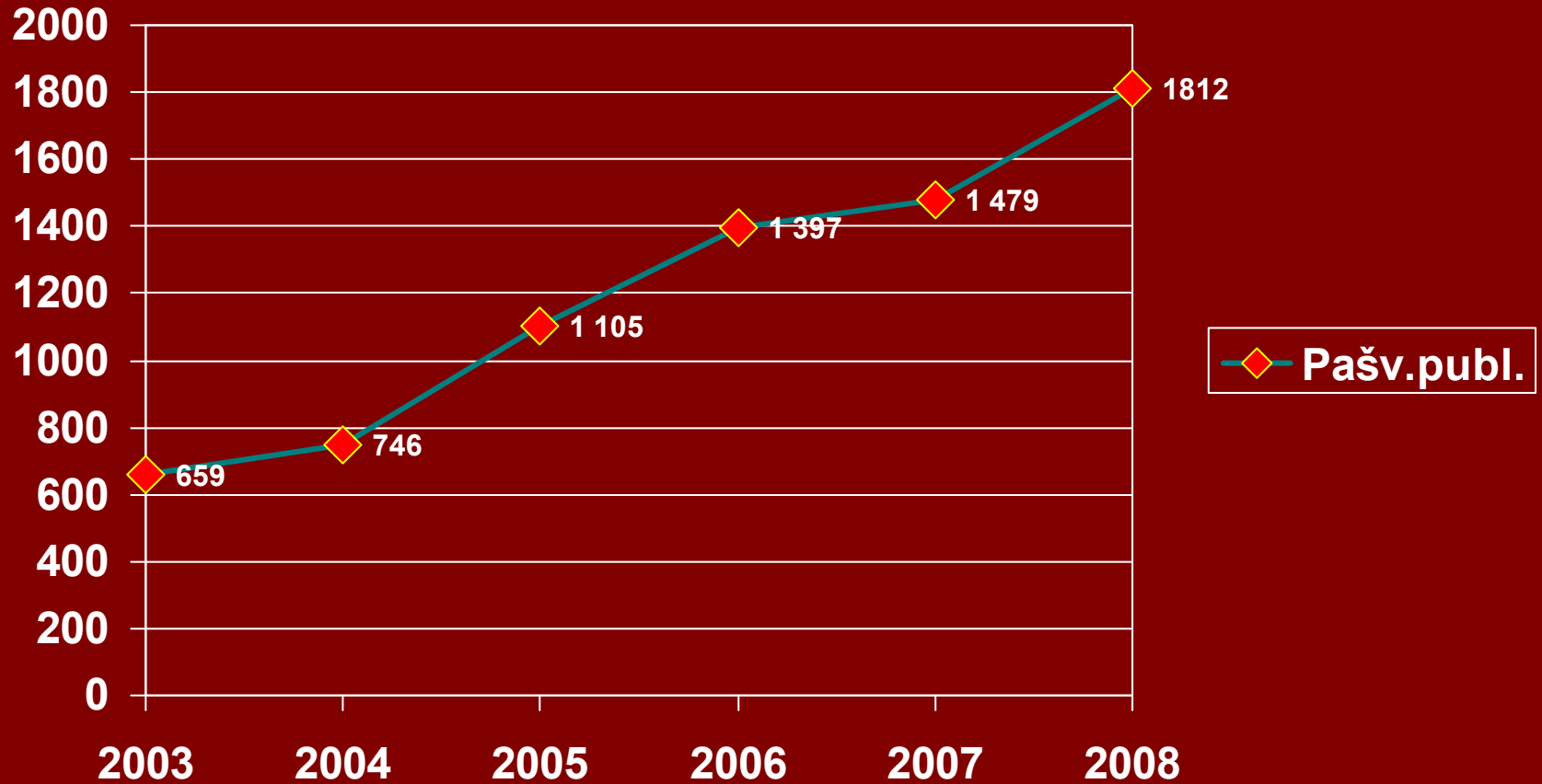
Bibliotēku finansiālā darbība t.sk. izdevumi informācijas tehnoloģijām

Bibliotēku automatizācija datoru skaits lasītājiem

Bibliotēku automatizācija datoru skaits personālam

Administratīvi teritoriālā reforma

- Vietējo pašvaldību administratīvi teritoriālā reforma tiek īstenota līdz 2009.gada vietējo pašvaldību vēlēšanām, kas notiks 6.jūnijā.
- Rajonu pašvaldību funkcijas tiek nodotas vietējām pašvaldībām, kas notiks līdz 2009.gada 31.decembrim, kad rajonu padomes pārstās pastāvēt.
- Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums nosaka, ka pēc reformas Latvijā būs 109 novadi un 9 republikas pilsētas.

Administratīvi teritoriālā reforma...

- Rajonu pašvaldību reorganizācijas likums: Ministru kabinets līdz 2009.gada 1.jūnijam sagatavo un iesniedz Saeimai likumprojektu par apriņķu izveidošanu un darbību.
- Otrā līmeņa pašvaldībām tiek diskutēti divi iespējamie varianti: 5 vai 9 apriņķu modelis.
- Apriņķu izveide varētu notikt 2012.gadā

Bibliotēku sistēmas līmeņi

**LNB – bibliotēku sistēmas
nacionālais profesionālās attīstības centrs**

Citas valsts nozīmes bibliotēkas

Nacionālais līmenis

**Reģionu galvenās bibliotēkas –
bibliotēku sistēmas
reģionālie profesionālās attīstības centri**

Reģionālais līmenis

Vietējas nozīmes bibliotēkas

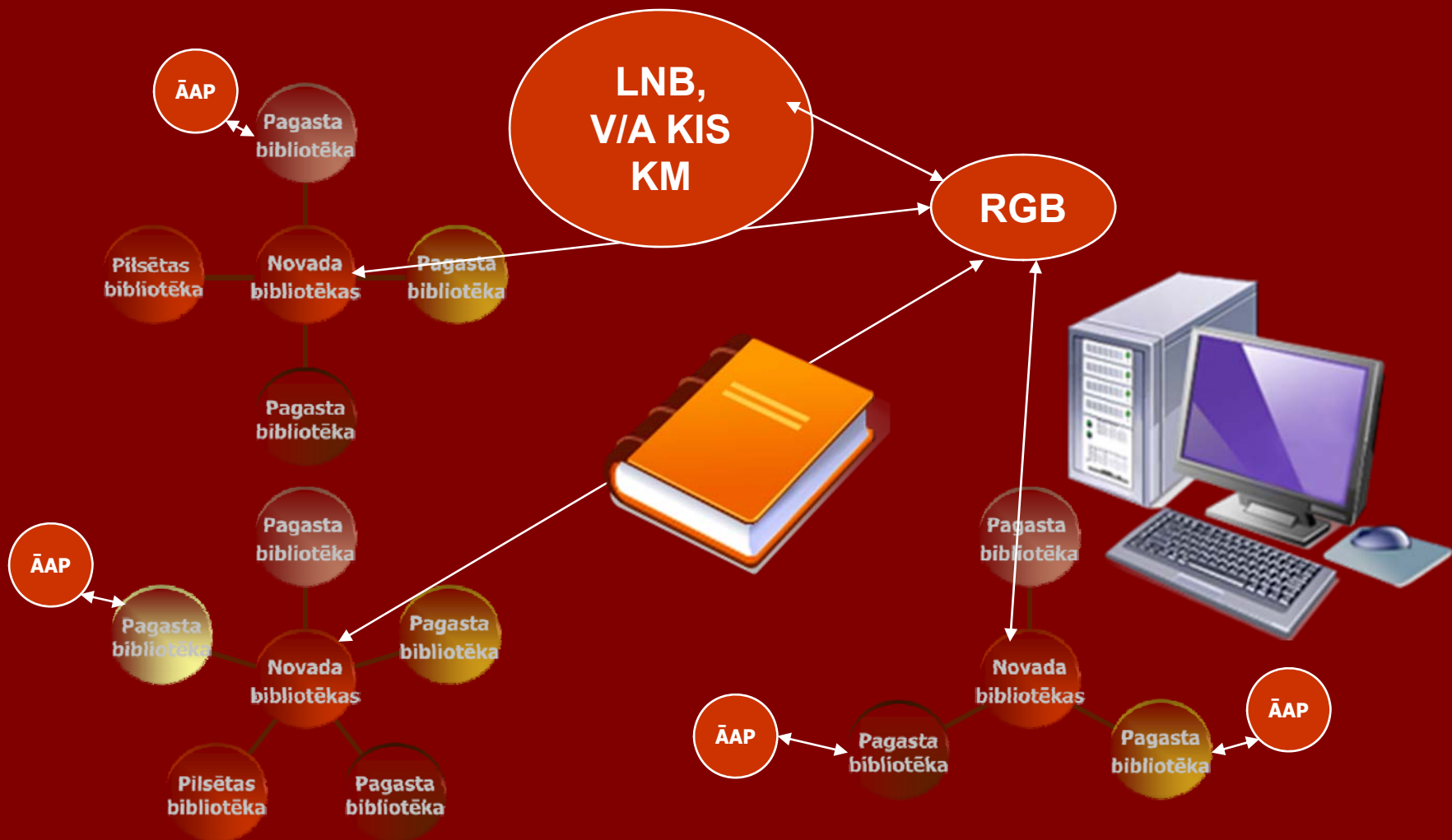
republikas pilsētu un novadu teritorijās un nozaru institūcijās

Vietējais līmenis

28 RGB

republikas
pilsētu
un novadu
bibliotēkas

Reģiona galvenā bibliotēka – vietējas nozīmes bibliotēku darbības koordinators un metodiskais vadītājs

MK noteikumu Nr.355 "Vietējas nozīmes bibliotēku tīkla darbības noteikumi" 5.punkts –
5. Vietējas nozīmes bibliotēku darbību koordinē un metodiski vada attiecīgā reģiona galvenā bibliotēka.

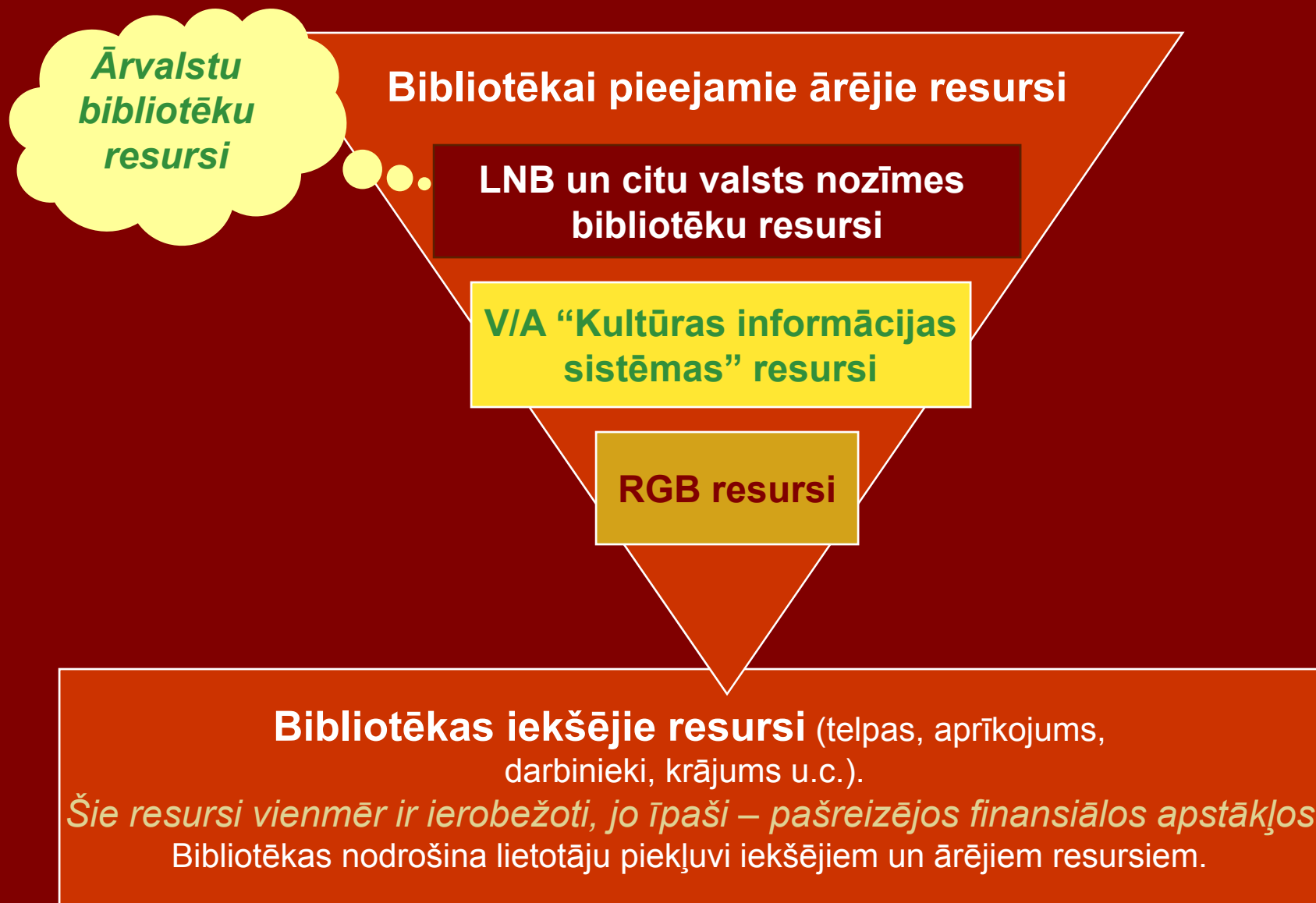
Bibliotēku tīkls novados: „Vietējas nozīmes bibliotēku tīkla darbības noteikumi”

- Bibliotēku skaitu attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā nosaka novada dome vai republikas pilsētas dome, ievērojot šādus nosacījumus:
 - **novada pagastā**, kurā iedzīvotāju skaits nepārsniedz 2000, ir vismaz viena pašvaldības bibliotēka. Ja pagasta iedzīvotāju skaits ir lielāks par 2000, uz katriem nākamajiem 2000 iedzīvotāju pagasta teritorijā papildus ir vismaz viena pašvaldības bibliotēka;
 - **novada pilsētā** ir vismaz viena pašvaldības bibliotēka, kura apkalpo pieaugušos lietotājus, un vismaz viena pašvaldības bibliotēka, kura apkalpo bērnus, vai vismaz viena pašvaldības bibliotēka, kura apkalpo gan pieaugušos lietotājus, gan bērnus, un tajā ir izveidota bērnu apkalpošanas nodaļa;
 - **republikas pilsētā** uz katriem 12000 iedzīvotāju ir vismaz viena pašvaldības bibliotēka, kura apkalpo pieaugušos lietotājus vai bērnus, vai vismaz viena pašvaldības bibliotēka, kura apkalpo gan pieaugušos lietotājus, gan bērnus, un tajā ir izveidota bērnu apkalpošanas nodaļa;

Bibliotēkas novadā

- **Decentralizēts modelis:**
 - visas novada bibliotēkas darbojas autonomi, tieši veidojot attiecības ar novada pašvaldības institūcijām, savstarpēji koordinējot savu darbību;
- **Daļēji centralizēts modelis:**
 - novada bibliotēku darbību koordinē viena no novada profesionāli spēcīgākajām bibliotēkām (novada centrālā bibliotēka);
 - novada bibliotēku darbības administratīvā, finansiālā un materiāltehniskā nodrošināšana – attiecīgu novada pakalpojumu centru kompetencē.
- **Centralizētais modelis:**
 - novada bibliotēku tīkla administratīvā un profesionālā vadība – novada centrālās bibliotēkas kompetencē, bet novada bibliotēku funkciju finansiālā un materiāltehniskā nodrošināšana – novada domes un novada pakalpojumu centru kompetencē
 - novada bibliotēku tīkla administratīvā un profesionālā vadība un novada bibliotēku funkciju nodrošināšana – novada centrālās bibliotēkas kompetencē

Vietējas nozīmes bibliotēkas iekšējie un ārējie resursi

Reģiona galvenās bibliotēkas funkcijas – atbalsts citām bibliotēkām informācijas resursu veidošanā un pieejamībā (Bibliotēku likuma 12.pants)

- RGB krājums ir universāls un tiek veidots atbilstoši attiecīgās administratīvās teritorijas attīstības interesēm;
- RGB nodrošina sava krājuma, datu bāzu un informācijas sistēmu, kā arī citu bibliotēku krājumu pieejamību ikvienam lietotājam, izmantojot starpbibliotēku abonementu pakalpojumus;
- RGB nodrošina attiecīgās administratīvās teritorijas bibliotēku krājumu komplektēšanas koordināciju;
- RGB veic depozītbibliotēkas funkcijas;

Reģiona galvenās bibliotēkas funkcijas – atbalsts citām bibliotēkām informācijas resursu veidošanā un pieejamībā (Bibliotēku likuma 12.pants)

- RGB veido lielāko attiecīgās teritorijas bibliotēku krājumu, kuru bez maksas noteiktā kārtībā var izmantot apjomā un iespējās mazākas bibliotēkas savu lasītāju pieprasījumu apmierināšanā;
- RGB koordinē attiecīgās teritorijas bibliotēku krājumu veidošanu, tādējādi nepietiekamu finanšu resursu apstākļos palīdzot izveidot krājumus, kas viens otru nelietderīgi nedublē, bet gan savstarpēji papildina
- RGB veido reģiona elektronisko kopkatalogu, kas sniedz objektīvu informāciju par attiecīgās teritorijas bibliotēku krājumu saturu un nodrošina iespēju pasūtīt neieciešamos izdevumus no RGB un citām bibliotēkām
- RGB deponētārija krājums ir pieejams visām attiecīgas teritorijas bibliotēkām savu krājumu papildināšanai un nevajadzīgo izdevumu nodošanai

Reģiona galvenās bibliotēkas funkcijas –
metodiskais un konsultatīvais atbalsts citām
bibliotēkām (Bibliotēku likuma 12.pants)

- RGB sniedz konsultatīvo un metodisko palīdzību visām attiecīgās administratīvās teritorijas bibliotēkām;
- RGB sadarbībā ar bērnu bibliotēkām veic bērnu galvenās bibliotēkas funkcijas attiecīgajā administratīvajā teritorijā;

Reģiona galvenās bibliotēkas funkcijas – metodiskais un konsultatīvais atbalsts citām bibliotēkām (Bibliotēku likuma 12.pants)

- RGB ir novadu bibliotēkām vistuvāk esošais valsts vienotās bibliotēku informācijas sistēmas koordinācijas centrs, kas vietējas nozīmes bibliotēkas savieno ar valsts nozīmes profesionālā atbalsta centriem – Latvijas Nacionālo bibliotēku, V/A “Kultūras informācijas sistēmas” un Kultūras ministriju;
- RGB pastāvīgi nodrošina attiecīgo profesionālo zināšanu, darba formu, metožu, vadlīniju un standartu apguves iespējas novadu bibliotēkām, sniedz tām nepieciešamās zināšanas, prasmes un iespējas kvalitatīvi veikt savas funkcijas un sniegt savu teritoriju iedzīvotājiem iespējami pilnvērtīgus un kvalitatīvus pakalpojumus;
- RGB nodrošina Bibliotēku likumā noteikto bibliotēku akreditācijas nosacījumu apguvi un ieviešanu novadu bibliotēkās;

Bibliotēku sadarbība Valsts vienotās bibliotēku informācijas sistēmas (VVBIS) ietvaros

Grozījumi Bibliotēku likumā. Stājas spēkā 2009.g.1.jūlijā

- 3. Izteikt 12.panta otro daļu šādā redakcijā:
"(2) Novadu domes un republikas pilsētas dome, savstarpēji vienojoties un ņemot vērā Latvijas Bibliotēku padomes ieteikumus, izvirza vienu no attiecīgajā teritorijā esošajām bibliotēkām reģiona galvenās bibliotēkas statusam, nosakot tās uzdevumus un nodrošinot tās darbībai nepieciešamos finanšu līdzekļus."
- 4. Izteikt 17.panta piektās daļas 3.punktu šādā redakcijā:
(5) Reģiona galvenās bibliotēkas finansējumu veido: "3) finanšu līdzekļi, kurus noteiktu uzdevumu veikšanai saskaņā ar savstarpēju vienošanos piešķir pašvaldības, kas pieņēmušas saskaņotu lēmumu par attiecīgās bibliotēkas izvirzīšanu reģiona galvenās bibliotēkas statusam."

Grozījumi Bibliotēku likumā. Stājas spēkā 2009.g. 1.jūlijā

- 5. Papildināt pārejas noteikumus ar 9. un 10.punktu šādā redakcijā:
- "9. Pašvaldību bibliotēkas, kas akreditētas līdz 2009.gada 1.jūlijam, turpina darboties attiecīgās bibliotēkas akreditācijas apliecībā norādītajā statusā līdz akreditācijas termiņa beigām.
- 10. Novadu domes un republikas pilsētas dome šā likuma 12.panta otrajā daļā noteiktajā kārtībā bibliotēku reģiona galvenās bibliotēkas statusam izvirza pēc tam, kad beidzies attiecīgās līdz 2009.gada 1.jūlijam akreditētās reģiona galvenās bibliotēkas akreditācijas termiņš."

Novadu pašvaldību piedalīšanās RGB funkciju līdzfinansēšanā – tiesiskais pamats

- **Saskaņā ar Bibliotēku likuma 17.panta piektajā daļā noteikto:**

(5) Reģiona galvenās bibliotēkas finansējumu veido:

1) dibinātāja finansu līdzekļi;

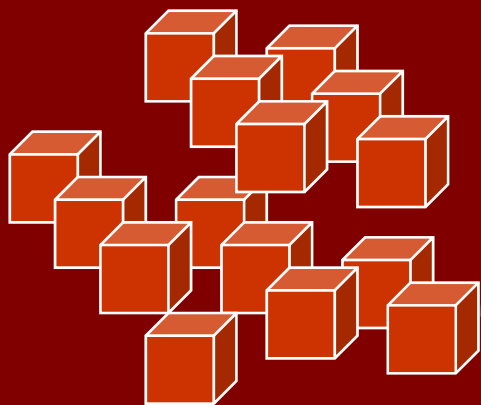
2) valsts finansējums mērķdotāciju veidā;

3) finansu līdzekļi, kurus noteiktu uzdevumu veikšanai saskaņā ar savstarpēju vienošanos piešķir attiecīgās administratīvās teritorijas bibliotēku dibinātāji.

(Grozījumi Bibliotēku likumā (stājas spēkā ar 2009. gada 1. jūliju):

"3) finanšu līdzekļi, kurus noteiktu uzdevumu veikšanai saskaņā ar savstarpēju vienošanos piešķir pašvaldības, kas pieņēmušas saskaņotu lēmumu par attiecīgās bibliotēkas izvirzīšanu reģiona galvenās bibliotēkas statusam."

**Rajona pašvaldības
līdz ATR**

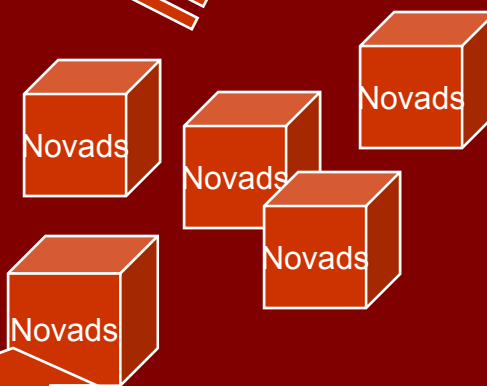
Līdzfinansējums

Rajona padomes lēmums par RGB izvirzīšanu akreditācijai (pašvaldību saskaņots lēmums ar attiecīgās bibliotēkas izvirzīšanu reģiona galvenās bibliotēkas statusam)

RGB atbalsta funkcijas pašvaldību bibliotēkām

Līdzfinansējums

Rajona teritorijā izveidoto novadu pašvaldības pēc ATR

2009

Jēkabpils dome
RGB

Vienošanās

Rajona padome

14950 Ls
33 bibl.
435 Ls
uz 1 bibl.

2010

Jēkabpils dome
RGB

Vienošanās

Jēkabpils novada dome

Krustpils novada dome

Viesītes novada dome

Salas novada dome

Aknīstes novada dome

11 bibl.
4983 Ls

8 bibl.
3624 Ls

5 bibl.
2265 Ls

4 bibl.
1812 Ls

3 bibl.
1359 Ls

2009

Vienošanās

Rajona padome

..... Ls
 bibl.
 Ls
 uz 1 bibl.

2010

Vienošanās

RGB līdzfinansējuma aprēķini:

$$I = \frac{T}{B}$$

$$F = I \times N$$

.....
 novada dome

11 bibl.
 Ls

.....
 novada dome

8 bibl.
 Ls

.....
 novada dome

5 bibl.
 Ls

.....
 novada dome

4 bibl.
 Ls

.....
 novada dome

3 bibl.
 Ls

Paldies par uzmanību!

